

Meråker
kommune

Finansreglement

Vedtatt av Meråker kommunestyre den
21.06.2021 i sak 49/21

Innhold

1. Finansreglementets formål	3
Krav til finansreglementet i henhold lov og forskrift.....	3
Finansielle ord og uttrykk	3
2. Finansforvaltningen i Meråker kommune.....	4
Formål og målsetting med kommunens samlede finansforvaltning.....	4
Finansreglementets avgrensning.....	4
Forvaltningstyper.....	4
Finansiell risiko	4
Eksterne parter.....	5
Etske retningslinjer for finansforvaltningen.....	5
Fullmakter	5
3. Forvaltning av gjeldsporteføljen og øvrige finansieringsavtaler	6
Formål og målsetting med forvaltningen	6
Retningslinjer for forvaltning av gjeldsporteføljen og finansieringsavtaler	6
Ansvar og fullmakter	7
4. Plassering av ledig likviditet beregnet for driftsformål (inntil 1 år)	8
Formål og målsetting med forvaltningen	8
Retningslinjer for plassering av ledig likviditet.....	8
Felles plasseringsbegrensninger	9
Ansvar og fullmakter	9
5. Plassering av langsiktige aktiva (ut over 1 år)	10
Ansvar og fullmakter	10
6. Finansrapportering	11
Hjemmel.....	11
Formål	11
Retningslinjer for finansrapporteringen	11
Ansvar og fullmakter	12
7. Rutiner for finansforvaltningen	12
8. Kontroll og avvik	12
Vedlegg: Finansielle ord og uttrykk.....	13

1. Finansreglementets formål

Finansreglementet skal gi en samlet oversikt over de rammer og begrensninger som gjelder for kommunens finans- og gjeldsforvaltning slik at kommunens ressurser forvaltes på en trygg og god måte, og innenfor de krav som lov og forskrift bestemmer.

Finansreglementet skal sikre stor grad av forutsigbarhet i kommunens finansielle stilling, ivareta forbudet mot å ta vesentlig finansiell risiko, og sikre at kommunen skal ha midler til å dekke sine løpende betalingsforpliktelser ved forfall. Det skal baseres på kommunens egen kunnskap om finans og baseres på lokale vurderinger av risiko og forsvarlighet.

Krav til finansreglementet i henhold til lov og forskrift

Kommunelovens § 14-2 krever at kommunestyret selv vedtar regler for finans- og gjeldsforvaltningen i kommunen gjennom et finansreglement, og det vises til § 14-13, samt egen forskrift (finansforskriften) med krav til innhold. Reglementet skal inneholde regler om hvordan kommunens finansielle midler og finansielle forpliktelser skal forvaltes i samsvar med kommuneloven § 14-1, tredje ledd, jfr. § 14-13 første ledd.

Finansforskriftens kapittel 2 setter krav:

- Til innholdet i finansreglementet.
- Om kvalitetssikring av finansreglementet og rutinene for finans- og gjeldsforvaltningen.
- Til innholdet i kommunedirektørens rapporter til kommunestyret.

Etter bestemmelsene skal finansreglementet minst angi:

- a) Hva som er formålet med forvaltningen.
- b) Hvilke midler som skal forvaltes med lav risiko og høy likviditet.
- c) Hvilke midler som skal forvaltes med en lang tidshorisont.
- d) Hvilke avkastningsmål, rammer og begrensninger som gjelder for forvaltningen av midlene som er nevnt i bokstav b og c.
- e) Hvilke rammer og begrensninger som gjelder for forvaltningen av gjeld.
- f) Hvordan avvik fra finansreglementet skal håndteres.

Etter første ledd bokstav d og e skal det blant annet angis hva som er tillatt risiko, kravene til risikospredning og hvilke finansielle instrumenter som er tillatt. Reglementet skal også gi samlet oversikt over de rammer og begrensninger som gjelder, samtidig som fullmakter, instruksjoner og rutiner skal være forankret i dette.

Finansielle ord og uttrykk

Reglementet inneholder ulike finansielle ord og uttrykk. For nærmere definisjon og forklaring vises det til reglementets vedlegg.

2. Finansforvaltningen i Meråker kommune

Formål og målsetting med kommunens samlede finansforvaltning

Det overordnede formålet med kommunens finansforvaltning er å sikre at kommunen til enhver tid har likviditet til å dekke løpende forpliktelser, oppnå en tilfredsstillende avkastning på plasserte midler, samt oppnå stabile og lave finansieringskostnader på innlånte midler. Kommunens finansportefølje skal forvaltes som en helhet hvor en søker å oppnå lavest mulig netto finansutgifter over tid med en akseptabel risiko innenfor gjeldende lover og forskrifter.

Dette søkes oppnådd gjennom følgende delmål:

- Plassert overskuddslikviditet (kortsiktige finansielle aktiva) skal over tid gi en god avkastning innenfor definerte krav til likviditet og risiko.
- Forvaltning av langsiktige finansielle aktiva skal gi en god langsiktig avkastning til akseptabel risiko innenfor gjeldende begrensninger.
- Lånte midler skal over tid gi lavest mulig total kostnad innenfor definerte rammer, begrensninger og krav til risiko.

Finansreglementets avgrensning

Reglementet gjelder finansforvaltningen i kommunens egen virksomhet. Reglementet er begrenset til disposisjoner som er finansielt motivert. Kommunens aksjer og ansvarlige lån i selskaper som er næringspolitisk eller samfunnspolitisk motivert omfattes derfor ikke av reglementet.

Forvaltningstyper

Finans- og gjeldsforvaltningen i Meråker kommune omfatter forvaltningen av alle kommunens finansielle aktiva (plasseringer) og passiva (rentebærende gjeld). Gjennom finansreglementet er det vedtatt målsettinger, strategier, rammer og begrensninger for:

- Forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler (se kapittel 3).
- Forvaltning av kommunens ledige likviditet og andre midler beregnet for driftsformål (se kapittel 4).
- Plassering og forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva (se kapittel 5).

Finansielle instrumenter og/eller produkter som ikke er eksplisitt tillatt brukt gjennom dette reglementet, kan ikke benyttes i kommunens finansforvaltning.

Strukturerte produkter skal ikke benyttes i kommunens finansforvaltning.

Finansiell risiko

Kommunen skal i sin finansforvaltning unngå å påta seg vesentlig finansiell risiko som kan gi kommunen mulige økonomiske tap. Finansforvaltningen skal derfor være gjennomtenkt i forhold til ulike former for risiko den innebærer, og den skal utøves i samsvar med reglementets bestemmelser i kapitlene 3 – 5.

Før det inngås avtaler, skal det dokumenteres at avtalen ikke innebærer vesentlig finansiell risiko for Meråker kommune. En portefølje som er satt sammen slik at den samlet sett utgjør en vesentlig finansiell risiko er å anse som lovstridig. I vurderingen av hva som kan være akseptabel risiko vil også kommunens økonomiske stilling ha betydning. Det er både sannsynlighet for at noe går galt,

og konsekvensene ved hendelser som skal tas med. Det er vesentlig at kommunen til enhver tid er i stand til å dekke alle sine betalingsforpliktelser.

Vurderingen av om det foreligger vesentlig finansiell risiko, kan rette seg både mot kommunens samlede portefølje og mot enkelte disposisjoner.

Eksterne parter

Forvaltning av ledig likviditet, langsiktige finansielle aktiva og/eller gjeldsportefølje kan settes bort til eksterne forvaltere som har relevante konsesjoner fra Finanstilsynet eller annen tilsvarende offentlig myndighet. Eksterne parter kan også benyttes til å gi råd og engasjeres til å inngå bankavtaler på vegne av Meråker kommune. Når eksterne parter benyttes, skal det alltid skje innenfor finansreglementets bestemmelser. Det kan inngås avtale med ekstern låneforvalter om forvaltning av kommunens Startlån (utlån).

Selv om eksterne parter benyttes til å gjennomføre finansielle oppgaver, forblir ansvaret for finansforvaltningen værende i Meråker kommune. Kommunen må selv besitte den kompetanse som er nødvendig for å sikre å kunne ta ansvar for de beslutninger som gjøres.

Etiske retningslinjer for finansforvaltningen

Kommunens finansforvaltning skal være basert på en miljøvennlig og etisk forsvarlig profil, slik at den i størst mulig grad ikke er til skade for andre menneskers frihet, velferd og miljø. Det betyr at evt. pengeplasseringer skal gjøres i selskaper som ivaretar dette hensyn på en god måte. Det vises ellers til kommunens etiske reglement.

Fullmakter

Kommunestyrets overordnede ansvar

Kommunestyret er selv ansvarlig for kommunens finansforvaltning og fastsetter kommunens formål og målsettinger for forvaltningen. Kommunestyret skal også ta stilling til prinsipielle spørsmål om finans- og gjeldsforvaltningen, herunder hvordan forholdet mellom avkastning og risiko skal håndteres.

Kommunedirektør

Kommunedirektøren har fullmakt til å utføre finansforvaltningen innenfor finansreglementets bestemmelser. Det innebærer fullmakt til å:

- Gjennomføre opptak av lån etter lovlig vedtak i kommunestyret.
- Gjennomføre refinansiering av eksisterende lån.
- Avtale lånetidspunkt og lånevilkår.
- Signere låneavtaler etter lovlig vedtak i kommunestyret.
- Inngå hovedbankavtale på vegne av kommunen.
- Inngå avtaler i overensstemmelse med finansreglementets retningslinjer (herunder bruk av eksterne parter).
- Foreta plasseringer av ledig likviditet innenfor finansreglementets bestemmelser.
- Følgende disposisjoner forutsetter eget vedtak i kommunestyret før det kan gjennomføres:
- Eventuell plassering av langsiktige aktiva (i henhold til. kapittel 5).
- Dersom det i gjeldsporteføljen skal hentes inn lån i kapitalmarkedet ved sertifikat- og obligasjonslån.

Kommunedirektøren skal fortløpende vurdere egnetheten av finansreglementets ulike rammer og begrensninger, og se til at finansforvaltningen utøves forsvarlig i forhold til de risikoer kommunen er eksponert for. Det påligger kommunedirektøren en selvstendig plikt til å utrede og legge frem saker for kommunestyret som er prinsipielle. Det tilligger kommunedirektøren med hjemmel i dette reglementet å utarbeide nødvendige fullmakter/instrukser/rutiner for de enkelte forvaltningsformer som er i overenstemmelse med kommunens overordnede økonomibestemmelser.

Kommunedirektøren skal se til at kommunen selv besitter den kompetanse som er nødvendig for å sikre at kommunen selv kan ta ansvar for de beslutninger som gjøres.

3. Forvaltning av gjeldsporteføljen og øvrige finansieringsavtaler

Formål og målsetting med forvaltningen

Forvaltning av gjeldsporteføljen skal gjennomføres slik at den gir lavest mulig total kostnad innenfor definerte krav til finansiell risiko. Det skal være god sammenheng mellom porteføljens løpetid og investeringenes varighet.

Retningslinjer for forvaltning av gjeldsporteføljen og finansieringsavtaler

Tidspunkt for låneopptak

Hva som er gunstig tidspunkt for låneopptak vurderes ut fra likviditetsbehov, vedtatte investeringsbudsjetter og forventninger om fremtidig renteutvikling og generelle markedsforhold.

Valg av lånetype og lånebetingelser

Det kan kun tas opp lån i norske kroner.

Lån tas normalt opp som direkte lån i offentlige og private finansinstitusjoner. Det er også anledning til å legge ut lån i sertifikat- og obligasjonsmarkedet.

Lån kan tas opp som serielån, annuitetslån eller som lån uten avdrag hvor hele hovedstolen blir innfridd på ett og samme tidspunkt. Ønsket rentebinding kan foretas med ordinære fastrentelån eller ved bruk av rentebytteavtaler og baseres på forventninger om fremtidig renteutvikling. Det skal gjøres en kontinuerlig vurdering av kommunens rente- og sikringsnivå.

Finansiering kan også skje gjennom finansiell leasing.

Den maksimale avdragstiden på kommunens samlede gjeld skal være i samsvar med vedtak og gjeldende regelverk for minimumsavdrag, jfr. kommunelovens § 14-18.

Konkurrerende tilbud

Låneopptak skal søkes gjennomført til markedets mest gunstige betingelser. Det skal normalt innhentes minst 2 konkurrerende tilbud fra aktuelle långivere. Det gjøres unntak fra denne regelen dersom kommunen velger å legge ut sertifikat- eller obligasjonslån gjennom å gi en tilrettelegger et eksklusivt mandat. Prinsippet kan også fravikes ved låneopptak i Husbanken.

Lån til videre utlån

Startlån for videre utlån tas opp i Husbanken i henhold til kommunestyrets budsjettvedtak med eventuelle endringer ved egne vedtak i budsjettåret.

Andre videreutlån gjennomføres i tråd med kommuneloven § 14-17.

Vurdering av finansiell risiko

Forbudet mot å inngå avtaler som innebærer vesentlig finansiell risiko gjelder også låneavtaler. Alminnelige låneavtaler har ikke finansielle egenskaper som tilsier at de i seg selv utgjør vesentlig finansiell risiko, men det er likevel risikoforhold som skal vurderes:

- Likviditetsrisiko kan oppstå dersom for mange lån forfaller samtidig.
- Renterisiko kan oppstå dersom porteføljen i for stor grad er eksponert for samme rentesvingninger i markedet. Det kan skje dersom for stor del av gjelden er bundet til fast rente med fornyelse omtrent samtidig. Det vil også bli større rentesvingninger dersom for store deler av porteføljen er tatt opp med flytende rente.
- Finansieringsrisiko kan oppstå dersom opptak av lån ikke gjennomføres i god nok tid og hendelser i markedet vanskeliggjør låneopptak når låneopptak må skje.

Ved opptak av lån skal den finansielle risiko vurderes. Vurderingen skal gjøres i lys av kommunens økonomiske stilling og evne til å tåle risiko og det enkelte låneopptak skal vurderes opp mot den samlede portefølje.

Strategi for gjeldsporteføljen

Styring av låneporteføljen skal skje ved å optimalisere låneopptaket og rentebindingsperiode i forhold til oppfatning om fremtidig renteutvikling og innenfor et akseptabelt risikonivå. Meråker kommune skal følge en strategi som ivaretar punktene nedenfor:

- Valg av lånevilkår gjøres ut fra markedssituasjon og prognoser for renteutviklingen.
- Rentebinding gjennomføres innenfor rammene av tabellen nedenfor:

Rentebinding	Tidsperiode	Minimum	Maksimum
Flytende rente/fast rente under 1 år	0 – 1 år	20 %	80 %
Øvrig rentebinding	1 – 10 år	20 %	80 %

- Andelen av fast/flytende rente regnes ut fra andelen av driftsbelastende gjeld pr. siste årsskifte. Driftsbelastende gjeld er definert som all gjeld med unntak av startlån, lån i selvkostområdene og lån omfattet av rentekompensasjonsordningene fra staten.
- Gjennomsnittlig gjenværende rentebinding (durasjon – vektet rentebindingstid) på samlet rentebærende gjeld skal til enhver tid være mellom 0 og 5 år.
- Refinansieringsrisikoen skal reduseres ved å spre tidspunkt for renteregulering og forfall.
- Gjeldsporteføljen skal bestå av flere lån med ulike forfall.
- Under ellers like forhold skal kommunen fordele låneopptakene på flere långivere.

Finansielle derivater

Derivater som renteavtaler (FRA) og rentebytteavtaler (SWAP) kan tas i bruk for å oppnå ønsket rentebinding, men skal ikke benyttes i annen hensikt enn å sikre underliggende portefølje av lån, obligasjoner og sertifikater mot uønskede rentesvingninger. Disse instrumentene kan benyttes til styring av kommunes renterisiko forutsatt at de benyttes i tilknytning til et underliggende lån eller rentebærende plassering og har motsatt markedsverdi i forhold til det underliggende instrumentet.

Ansvar og fullmakter

Kommunestyret

Kommunestyret fatter vedtak om opptak av nye lån i budsjettåret. Slike vedtak skal angi lånebeløp og hvilke formål det skal lånes til. Ved evt. opptak av lån i kapitalmarkedet ved sertifikat- og

obligasjonslån, kreves det eget vedtak i kommunestyret. Signering av kommunens gjeldsbrev utføres av kommunedirektør jfr. delegeringsfullmakt gitt i delegeringsreglementets pkt. 12.A.1.

Kommunedirektør

Kommunedirektør har fullmakt til å gjennomføre låneopptak, velge lånetype, godkjenne lånevilkårene, herunder rentebinding og ellers forvalte kommunale innlån etter de retningslinjer som framgår av dette reglementet og i tråd med bestemmelsene i kommunelovens § 14-14 om låneopptak.

Kommunedirektør kan uten særskilt vedtak refinansiere eksisterende gjeld. Kommunens gjeldsbrev kan signeres av ordfører eller kommunedirektør. Kommunedirektøren vurderer hva som er mest gunstig tidspunkt for låneopptak.

4. Plassering av ledig likviditet beregnet for driftsformål (inntil 1 år)

Likviditet er kommunens kontanter, bankinnskudd og verdipapirer, uavhengig av gjenstående løpetid, samt eventuelle trekkrettigheter på kassekreditt. Dette er midler som er tilgjengelig for å dekke løpende utgifter til drifts- og investeringsformål. Ledig likviditet er likvide midler ut over det som behøves for til enhver tid å dekke kommunens økonomiske forpliktelser.

Formål og målsetting med forvaltningen

Kommunens målsetting innenfor plassering av ledig likviditet er å oppnå så god avkastning som markedet tillater innenfor et lavt risikonivå.

Avkastningsmål

Avkastningsmålet knyttes til vilkårene i kommunens hovedbankavtale som igjen er knyttet til renten for 3 mnd. Nibor. Plasseringer utenfor kommunenes bankavtale bør overstige vilkårene som bankavtalen gir med minst 0,5 % p.a.

Retningslinjer for plassering av ledig likviditet

Hovedbankavtale

Meråker kommune skal ha rammeavtale for banktjenester (hovedbankavtale) etter konkurranse i markedet for å løse kommunens løpende behov for banktjenester på en mest mulig effektiv og økonomisk god måte.

Hovedbankforbindelse velges i henhold til utlyst kravspesifikasjon om tjenesteinnhold, og ut fra en vektning mellom tilbudt pris og tjenester/servicegrad. I avtalen kan det gjøres avtale om trekkrettighet. Valg av hovedbankforbindelse skal skje i henholdt til regelverket for offentlige anskaffelser.

Hovedbankavtalen legges til grunn for kommunens daglige behov for banktjenester, og kommunens likvide midler plasseres som hovedregel i kommunens hovedbank. Kommunen skal stå fritt til også å benytte alternativ plassering av midler/finanstjenester innenfor reglementets bestemmelser dersom det kan oppnås tydelig meravkastning/økonomiske fordeler.

Generelle rammer og begrensninger med forvaltningen

Ved beregning av hva som er ledig likviditet som kan plasseres etter retningslinjene i dette kapittel skal trekkrettigheter på kassekreditt holdes utenfor. Likviditet som behøves for å dekke kommunens

løpende forpliktelser de nærmeste 3 måneder skal være tilgjengelig uten bindingstid. Alle plasseringer skal gjøres i norske kroner (NOK). Ledige likviditet plasseres i bankinnskudd og pengemarkedsfond med lav risiko med følgende begrensinger:

Aktivklasse	Rammer	Referanseindeks
Bankinnskudd	Inntil 100 % av ledig likviditet	NIBOR 3 mnd
Pengemarkedsfond med lav risiko	Inntil 50 % av ledig likviditet	NIBOR 3 mnd

Bankinnskudd

- Det kan kun plasseres midler i norske finansinstitusjoner og utenlandske finansinstitusjoner etablert i Norge.
- Maksimal løpetid for innskudd er 12 måneder.
- Ett enkelt innskudd med tidsbinding kan ikke utgjøre mer enn NOK 15 mill.

Andeler i pengemarkedsfond med lav risiko

- Fondets rentefølsomhet skal være mindre enn 0,5.
- Fondets vektete gjennomsnittlige løpetid skal være mindre enn 1 år.
- Fondet kan kun investere i norske rentepapirer, dvs. papirer denominert i norske kroner, uavhengig av hvilke jurisdiksjoner utsteder er underlagt og hvilke nasjonale markeder papirene omsettes i.

Felles plasseringsbegrensninger

Kommunens samlede innskudd i bank/kredittinstitusjon skal ikke overstige 1 % av institusjonens forvaltningskapital.

Kommunens eierandel i et pengemarkedsfond skal ikke overstige 5 % av fondets forvaltningskapital.

Andre plasseringsalternativer

Dersom andre plasseringsalternativer enn nevnt ovenfor skulle vurderes som aktuelle, vil det kreve avklaring i kommunestyret før de kan gjennomføres.

Ansvar og fullmakter

Kommunestyret

Kommunestyret gir rammer for plasseringen gjennom dette reglementet. Kommunestyret må selv avklare evt. andre plasseringsalternativer enn det som følger av retningslinjene dersom det skulle være aktuelt.

Kommunedirektør

Kommunedirektøren har fullmakt til å plassere ledige likviditet i bankinnskudd og pengemarkedsfond med lav risiko i henhold til reglementets retningslinjer.

5. Plassering av langsiktige aktiva (ut over 1 år)

Langsiktige aktiva er midler som ikke er beregnet å bli benyttet i driften de nærmeste årene, og som etter finansforskriften kan forvaltes med en lang tidshorison. Det vil alltid være en sammenheng mellom risikovillighet og avkastningsmuligheter. Ved forvaltning av langsiktige aktiva er det åpnet for at kommunene kan ta noe høyere risiko enn for forvaltning av ledig likviditet. Det fokuseres mer på avkastning over tid mer enn på de kortsiktige svingninger i markedet. Hensikten med den langsiktige forvaltning er å kunne oppnå en klart bedre avkastning enn for kortsiktige plasseringer, innenfor den risiko som kan aksepteres.

Beregning av hva som er langsiktige aktiva

Langsiktige plasseringer bør ha en tidshorison på minst 5 år. Likviditet som kommunen trenger å ha tilgjengelig for drifts- og investeringsformål i denne perioden må holdes utenfor langsiktige plasseringer. Det må også tas høyde for at likviditetssvingninger kan bli større over tid og at driften i en 5 års periode kan gå i underskudd.

Meråker kommune beregner hva som må være tilgjengelig likviditet slik:

- 1/12 av budsjetterte utgifter (driftsutgifter, finansutgifter og investeringsutgifter) skal betraktes som nødvendig likviditet for løpende svingninger, og skal være i ordinære bankinnskudd uten binding.
- 2/12 av budsjetterte utgifter ut over dette skal også være tilgjengelig, og kan kun plasseres uten lang bindingstid i henhold til kapittel 4.
- Ubrukte lånemidler og bundne fond trekkes i tillegg fra ved beregning av tilgjengelig likviditet.

Midler ut over dette kan etter nærmere vurdering anses som langsiktige aktiva og med det evt. bindes opp over flere år.

Langsiktige aktiva i Meråker kommune

Meråker kommune har over tid ikke midler som etter forrige avsnitt kan defineres som langsiktige aktiva. Kommunen finner derfor ikke at det inntil videre er behov for å etablere detaljerte regler for forvaltning av slike midler.

Skulle situasjonen endre seg, skal kommunedirektøren avklare plasseringsstrategi og risikohåndtering i kommunestyret, og ved å revidere reglementet på dette punkt. Inntil dette skjer, skal pengeplasseringer foretas etter rammene i kapittel 4.

Ansvar og fullmakter

Kommunestyret

Eventuelle plasseringer av langsiktige aktiva skal vedtas av kommunestyret. Dersom det blir aktuelt, skal finansreglementet oppdateres med nødvendige bestemmelser i kapittel 5.

Kommunedirektør

Kommunedirektøren skal vurdere den økonomiske situasjonen over tid, og legge fram for kommunestyret forslag dersom det vurderes riktig å etablere regler for plassering av langsiktige aktiva.

6. Finansrapportering

Hjemmel

I henhold til finansforskriftens § 8 skal kommunedirektøren utarbeide finansrapport over forvaltningen og rapportere denne til kommunestyret.

Formål

Det skal være åpenhet om kommunens finansforvaltning. Rapporteringen er sentral i å sikre at forvaltningen skjer i tråd med gjeldende bestemmelser.

Retningslinjer for finansrapporteringen

Tidspunkt for rapportering

Finansrapport utarbeides tre ganger pr. år. Dette gjøres i forbindelse med tertialrapportene og etter utgangen av året.

Finansrapportens innhold

Innholdsmessig skal finansrapportene følge bestemmelsene i finansforskriftens § 8:

«Rapportene om finans- og gjeldsforvaltningen til kommunestyret skal inneholde en beskrivelse og vurdering av kommunens finansielle risiko og avkastning, sammenholdt med målene og kravene i finansreglementet. Rapportene skal også inneholde en beskrivelse og vurdering av eventuelle vesentlige endringer i markedet og i kommunens eller fylkeskommunens finansielle risiko. Rapportene skal opplyse om eventuelle avvik mellom kravene i finansreglementet og den faktiske forvaltningen, og hvordan avvikene er håndtert.

Rapportene skal:

- a) Vise hvordan de finansielle midlene er sammensatt og markedsverdien av dem, både samlet og for hver gruppe av midler.*
- b) Vise hvordan de finansielle forpliktelsene er sammensatt og verdien av dem, både samlet og for hver gruppe av forpliktelser.*
- c) Opplyse om de finansielle forpliktelsenes løpetid, og om verdien av lån som forfaller og må refinansieres innen 12 måneder.*
- d) Opplyse om aktuelle markedsrenter og kommunens egne rentebetingelser.*
- e) Opplyse om forhold som kommunestyret har stilt krav om at det skal opplyses om».*

I hver finansrapport skal det være en oversikt over utvikling i låneporteføljen, herunder lånekostnad, rente- og refinansieringsrisiko, kredittrisiko, sammensetning av låneportefølje og sammenligning med referanserente. Gjeldsporteføljens pris bør kunne forklares ut fra referanserente og risikopåslag/marginer, og tidspunkt for rentebinding. I finansrapporteringen skal porteføljen stress-testes med alternativ rentekurve. Det skal gjøres en vurdering av kommunens renterisiko ved en 1 % generell renteendring og kommentere antatt sannsynlighet for at renteendring vil finne sted, og evt. hvor mye. I vurderingen skal det også tas hensyn til den gjeld som betjenes av andre (gebyrgrunnlag i selvkostområder, lån med rentekompensasjon og formidlingslån i Husbanken (Startlån). Det skal gis kommentarer knyttet til forvaltningen, og vurdering av tiltak overfor vesentlige avvik i finansreglementet.

Ansvar og fullmakter

Kommunestyret

Kommunestyret behandler og godkjenner finansrapportene.

Kommunedirektør

Kommunedirektøren har ansvar for å utarbeide finansrapporter. Dette skal gjøres i tråd med finansforskriftens § 8 og bestemmelsene i finansreglementet.

7. Rutiner for finansforvaltningen

Kommunedirektøren har ansvar for at det er utarbeidet nødvendige fullmakter, instruksjer og rutiner for de enkelte forvaltningsformer som er i overensstemmelse med kommunens overordnede økonomibestemmelser. De administrative rutiner skal sørge for at finansforvaltningen utøves i tråd med finansreglementet, gjeldende lover og forskrift, og at finansforvaltningen er gjenstand for betryggende kontroll. I dette skal det være rutiner for vurdering og håndtering av finansiell risiko, og rutiner for å avdekke eventuelle avvik fra finansreglementet.

8. Kontroll og avvik

Ved vesentlige endringer i kommunens portefølje, eller ved brått oppståtte hendelser som kan påvirke kommunens finansielle stilling, skal formannskapet straks underrettes. Ved konstatering av avvik mellom faktisk finansforvaltning og finansreglementets rammer, skal slikt avvik lukkes så raskt som det lar seg gjøre. Avviket slik det har fremstått, og eventuelt økonomisk konsekvens av avviket, skal uten ugrunnet opphold rapporteres til kommunestyret sammen med forslag til rutineendringer som vil redusere sannsynligheten for slikt avvik i fremtiden.

Kvalitetssikring av uavhengig instans

Finansforskriftens § 7 har krav om å la instans med tilstrekkelig kunnskap om finans- og gjeldsforvaltning vurdere om finansreglementet legger rammer for en finansforvaltning som er i tråd med reglene i kommuneloven og finansforskriften.

I tillegg skal en slik instans vurdere rutinene for finans- og gjeldsforvaltningen.

Kvalitetssikring av finans- og gjeldsreglementet skal finne sted ved hver endring av reglementet, og før kommunestyret vedtar nytt, endret finansreglement. I denne sammenheng skal det også rapporteres på utført kvalitetssikring av rutinene.

Kommunedirektøren har ansvar for at dette gjennomføres.

Revisjon Midt-Norge SA har den ****.**.21** vurdert finansreglementet og avgitt uttalelse om at det tilfredsstillende kommunelovens og finansforskriftens krav, jfr. vedlegg til saksframlegget.

Vedlegg: Finansielle ord og uttrykk

Risiko

Finansiell risiko	Finansiell risiko er alle former for usikkerhet knyttet til utviklingen av verdien av plasseringen eller forpliktelsen.
-------------------	---

Former for finansiell risiko

Administrativ risiko	Risiko knyttet til interne forhold hos den aktøren en handler med.
Avkastningsrisiko	Risiko for verdiendring på eiendeler som følge av endringer i markedsforhold – herunder endring i aksjekurser, rentenivå samt endring i hvordan markedene svinger.
Finansieringsrisiko	Risiko knyttet til at finansieringsbehov ikke kan dekkes i markedet når det behøves.
Kredittrisiko	Risikoen for at en låntaker eller utsteder av et verdipapir ikke overholder sine betalingsforpliktelser (dvs. rente og avdrag).
Likviditetsrisiko	Risiko for at midler ikke kan omgjøres til likvider når det behøves.
Operasjonell risiko	Risiko for at noe går galt som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, systemer, rutiner eller menneskelige feil.
Refinansieringsrisiko	Risikoen for ikke å få tatt opp nye lån når de gamle forfaller til innfrielse, eller at en må ta opp nye lån til en mye høyere rente. Refinansieringsrisikoen for kommuner regnes som svært liten.
Renterisiko	Risiko for mulig tap i form av redusert markedsverdi som følge av fluktasjoner i renten

Andre finansuttrykk

Aksjefond	Verdipapirfond som normalt skal investere minst 80 % av fondets forvaltningskapital i aksjer (eller andre egenkapitalinstrumenter) og som normalt ikke skal investere i rentebærende papirer.
Aktiva	Aktiva eller eiendeler er et økonomisk begrep som omfatter elementene på eiendelssiden i en balanse.
Annuitetslån	Lån hvor summen av låntakers terminbeløp til renter og avdrag er konstant.
Ansvarlig lån	Et lån hvor kreditor i prioritet ved konkurs står bak alle øvrige kreditorer.
Basispunkt	Ett basispunkt tilsvarer ett hundredels prosentpoeng (0,01 %).

Benchmark	Sammenligningsgrunnlag. I rentemarkedet benyttes ofte renten på statspapirer som benchmark, mens ledende aksjeindekser benyttes som benchmark i aksjemarkedet.
Bis-vekt	Bank of international settlements (BIS) har satt opp retningslinjer for hvordan man skal risikovekte en låntager. Skalaen går fra 0 til 1, hvor 0 er lavest. Staten er vektet 0, mens kommuner og banker er vektet 0,2. Industriselskaper er vektet 1. Vektingen innebærer at man kan låne ut 5 ganger så mye penger til en kommune som til industriselskaper for å oppnå samme kredittrisiko.
Durasjon	Varighet. Durasjon er gjennomsnittlig gjenværende løpetid på kontantstrømmen til rentebærende papirer. Modifisert durasjon er beregnet på grunnlag av durasjon og uttrykker verdifølsomhet i forhold til underliggende renteendringer.
Forvaltningskapital	Den samlede kapital (summen av gjeld og egenkapital) i en bank eller en annen finansinstitusjon.
FRA	Fremtidig renteavtale. En gjensidig bindende avtale om en fremtidig rente i en gitt periode og for et bestemt beløp
FRN	FRN er et aktivt forvaltet obligasjonsfond som hovedsakelig investerer i norske obligasjoner med flytende rente (BBB- eller bedre).
Investment Grade	En obligasjon er rangert som investment grade dersom den har en kredittrating på BBB- eller bedre av Standard & Poor's. Et lån som er kredittvurdert av anerkjent internasjonale eller norske rating byråer/meglerhus og som har fått en vurdering som gjør at de kan anbefales å investere i basert på en normal vurdering av kredittrisiko.
Kredittrating	Internasjonal kredittvurdering som brukes ved låneopptak. Beste karakter kalles AAA mens dårligste karakter er CCC og D.
Likviditet	Likviditet er kommunens kontanter, bankinnskudd og verdipapirer, uavhengig av gjenstående løpetid, samt eventuelle trekkrettigheter på kassekreditt. Dette er midler som er tilgjengelig for å dekke løpende utgifter til drifts- og investeringsformål.
Ledig likviditet	Ledig likviditet er likvide midler ut over det som behøves for til enhver tid å dekke kommunens økonomiske forpliktelser.
Memoriakonto	En balansekonto med motpost som benyttes for å huske til senere. Benyttes bl.a. til å styre lånemidler som ikke er benyttet.
MSCI World	Morgan Stanley World Index. En børsindeks på 1.500 aksjer som ofte blir brukt som en felles referanse for globale aksjefond. Indeksen inkluderer verdipapirer fra 24 land.
NIBOR	Norwegian Inter Bank Offered Rate. Den renten som norske valutabanker låner penger seg imellom. Er ofte benyttet som referanserente i forhold til handler med rentebærende instrumenter. Finnes som 1-12 mnd. renter, men 3 mnd. er mest benyttet som referanserente
Obligasjon	En obligasjon kan kort defineres som et bevis for at man har lånt ut penger. Dette lånebeviset er et verdipapir som kan omsettes.

Obligasjonsfond	Et rentefond som skal plassere midlene i langsiktige rentebærende verdipapirer. Fondene deles inn i grupper etter hvor lang løpetid det er på rentepapirene. Jo lengre løpetiden er, jo mer følsom er verdien av fondet for endringer i renten
Opsjon	En opsjon er en rett, men ikke en plikt, til på et tidspunkt å kjøpe eller selge verdipapirer, varer eller andre ytelser til en på forhånd avtalt pris. Denne fremtidige prisen kan avvike fra verdipapirets eller varens markedsverdi. I forbindelse med forvaltningen av gjeldsporteføljen kan opsjoner være i form av rentetak og rentegulv.
OSEFX	Oslo Børs Fondsindeks.
Passiva	Passiva er et økonomisk begrep for egenkapital og gjeld, som er høyresiden, finansieringssiden, av balansen i et regnskap.
Pengemarkedsfond	Et rentefond som utelukkende kan investere i rentebærende papirer med kortere veiet løpetid enn ett år. Pengemarkedsfond gir over tid som regel bedre avkastning enn bankinnskudd, og sikrer god spredning av kredittrisiko.
PUT klausul	«Floaterer uten put» er obligasjoner med flytende renter, uten klausul som gir investor rett til å selge obligasjonen tilbake til utsteder ved tidspunktet for rentejustering.
Rating	Rating betyr rangering og står for det å rangere kredittkvaliteten på et gjeldsinstrument. Internasjonalt er det egne ratingbyråer som gjennom grundige analyser utarbeider slike ratinger. De mest kjente er Standard & Poor's og Moody's. I Norge lager enkelte banker og meglerhus sine egne lokale ratinger
Referanseportefølje	En referanseportefølje er en tenkt portefølje som forvaltningen av en portefølje måles i forhold til (benchmark).
Rentebytteavtale	Rentebytteavtale (renteswap) - er en avtale mellom to parter om bytte av rentebetingelser på lån i samme valuta. Byttet innebærer at den ene part får byttet sin flytende rente mot fast rente, mens den andre part får flytende rente i bytte mot fast rente. Hensikten med en renteswap er redusert renterisiko, adgang til utilgjengelig fastrentemarkeder eller en mulighet for å utnytte forventninger om stigende eller fallende renter.
Rentefond	Rentefond er et verdipapirfond som etter vedtektene kan plassere midler i andre verdipapirer enn egenkapitalinstrumenter og klassifiseres enten som pengemarkedsfond, obligasjonsfond eller andre rentefond. Jfr. Verdipapirfondenes forenings bransjestandard for informasjon og klassifisering av fond.
Rentefølsomhet	Rentefølsomhet vil si hvor mye fondet reagerer på endring i rentenivå. Jo lavere rentefølsomhet et fond har, jo lavere renterisiko har man som andelseier.
Rentetak/gulv	Et rentetak er en renteopsjon som forhindrer en flytende rente i å gå over et bestemt nivå (taket) i en gitt periode, mens et rentegulv er en renteopsjon som forhindrer en flytende rente i å gå under et bestemt nivå (gulvet). En kombinasjon av et rentetak og rentegulv kalles en rentekorridor. En slik avtale sikrer låntaker en minimum og maksimum

	lånerente. Fordelen med en rentekorridor sett i forhold til et rentetak er at "forsikringspremien" låntaker må betale blir lavere.
Risikofri rente	Som risikofri rente benyttes referanseindeksen ST1X (statsobligasjonsindeks med durasjon 0,25 år).
Risikostjustert avkastning	Måler hvor stor avkastning for eksempel et fond har gitt andelseierne for den risikoen som er tatt. Det finnes ulike målemetoder for å måle denne risikoen, slik som information ratio og sharpe-indeks.
Risikospredning	For å redusere risikoen for tap på en investering kan investeringen spres på flere investeringsalternativer med forskjellig risiko. Dette kalles risikospredning eller diversifisering. Du sprer f.eks. risikoen ved å kjøpe andeler i aksjefond fremfor å investere i enkeltaksjer. Enkeltaksjer er knyttet til ett selskap og medfører høy risiko.
Serielån	Med et serielån betaler du det samme avdraget hver termin.
Sertifikater	Lån med fast rente og løpetid kortere enn 12 måneder. Fungerer i praksis på mange måter som en obligasjon, men er underlagt et noe annet regelverk.
NOGOVD3M	Statsindeks fra NBP (Nordic Bond Pricing) med fast durasjon på 0,25 år.
NOGOVD1	Statsindeks fra NBP (Nordic Bond Pricing) med fast durasjon på 1 år.
NOGOVD3	Statsindeks fra NBP (Nordic Bond Pricing) med fast durasjon på 3 år.
Stresstest	Test for å måle effekten av forhåndsdefinerte markedssjokk. Eksempler på mulige stresstest scenarioer er + 2 % -poeng parallelt skift i rentekurven, - 20 % verdiendring på utenlandske aksjer og - 30 % verdiendring på norske aksjer.
Strukturerte produkter	Betegnelse på to eller flere finansielle instrumenter som er satt sammen til et produkt.
Tidsinnskudd	Innskudd i bank hvor innskuddet er bundet for en bestemt periode til en fast rente.
Valutarisiko	Risiko for tap som følge av endringer i valutakurs. Denne kan elimineres ved krav om kun å operere kun i norske kroner eller ved valutasikring.
Vektet gjenværende rentebinding	Den vektete gjenværende rentebindingstiden på gjeldsporteføljen rentebinding beregnes som summen av gjenværende rentebinding (antall år) for hvert lån/swap ganger andelen lånet/swapen utgjør av den totale porteføljen.